

MŰVÉSZETEK: ÉNEK-ZENE

BEVEZETŐ ÉS KEZDŐ SZAKASZ

(1–4. évfolyam)

CÉLOK ÉS FELADATOK

Az iskolai ének-zenei nevelés célja 1–4. évfolyamon, hogy *megalapozza* a zenei nevelést, *segítse* kialakítani zene megszerettetéséhez és az egyes zeneművek élményt nyújtó megismeréséhez és megértéséhez vezető utat.

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, vagyis a teljes személyiség fejlesztése.

A sokszínű, igényes és céltudatos zenei élmények alakítják az éneklés, az aktív muzsikálás igényét, a zenehallgatási szokásokat, valamint az igényt a tanulóknál arra, hogy *egyéni képességeik, lehetőségeik* figyelembevételével *egész életük során* bővítsék műveltségterületi és kulturális ismereteiket. Ennek érdekében szükséges a megszerzett zenei készségeket, képességeket, ismereteket az életkori sajátosságokból adódóan mind magasabb szintre emelni.

Fontos feladat a zenei világgép, az érzelmi és az értelmi vonatkozású hatások jellemformáló erejének és szerepének megalapozása. Az érzelmi-értelmi képességek alapozása mellett kiemelt fontosságúként kell kezelni a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységeket és a különféle műveltségterületekkel történő kapcsolódások keresését. A fejlesztés során nem csak a tantárgyi, hanem a képességterületi és a nevelési integrációs lehetőségekkel is foglalkozni kell.

Az élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szerezhetnek. Kiemelkedően fontos a zenei ízlésformálás, a zenei ítéloképesség fejlesztése, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerését és elfogadását, a kritikai képesség kialakulását.

A zene megszerettetéséhez a zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén át vezet az út. Ehhez nélkülözhetetlen a felszabadult alkotó légkör megteremtése, a közös éneklés és a zenehallgatás örömteli megélése, a tanulás-tanítás életkorhoz igazodó játékoságának biztosítása, a zenei élményt gátló feszültségek feloldása, az oldott iskolai környezet léte, valamint a tanulók pozitív viszonya tanítójukhoz.

A sokszínű, igényes és céltudatos zenei élmények alakítják az éneklés, az aktív muzsikálás igényét és a zenehallgatási szokásokat. Az éneklés a zenei élmény elsődleges forrása és az ismeretszerzés tapasztalati alapja. A mozgással, táncsal, játékkal egybekötött csoportos éneklés a közös muzsikálás, az egymásra figyelés és a közösségformálás mással alig pótolható lehetőségét kínálja.

A ritmuskészség fejlődése, amely a ritmusjátékok és az énekléshez kapcsolódó különféle mozgások nyomán gyorsan és látványosan halad, segíti az esztétikus, jól koordinált mozgás, a szép testtartás, a jó légzés, a jó fizikai állóképesség kialakítását, illetve erősödését.

Az éneklési kultúra megalapozása, a szöveg tartalmának megfelelő érzelmek, karakterek zenei kifejezése az előadói készséget gazdagítja.

A néphagyománynak, népszokásoknak, a szűkebb zenei környezet kultúrájának fontos szerepe van a zene megszerettetésében, a zenei anyanyelv megismerésében.

A zenei emlékezet, a belső hallás fejlesztése, a zenei ismeretek elsajátítása megteremti a játékos alkotás, a zenei improvizáció feltételét. A gyermekek csoport előtti éneklése, előadása módot ad az egyéni készségek kibontakoztatására, a helyes önértékelés kialakítására és a kiemelkedő adottságú gyermekek készségeinek fejlesztésére.

A gyermekhangszerek használata fejleszti a hangszínhallást, és kedvet ébreszthet a rendszeres hangszer tanuláshoz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

Zenei alkotóképesség

Interpretáció

Az *énekhangra alapozott tanítás* az átélt zenei tartalmak énekhanggal való kifejezésére, a saját belső gondolati és érzelmi világ közvetítésére, az önkifejezésre, a múlt és a jelen, a magyar és az európai, illetve a világkultúrával való belső találkozásra, *a kommunikációra* nevel.

Az énekhang minden gyermek veleszületett „hangszere”. Ezért az énekes tevékenységek a zenei foglalkozások alapját képezik. Az éneklés a zenei élmény elsődleges forrása és az ismeretszerzés tapasztalati alapja. A mozgással, táncsal, játékkal egybekötött csoportos éneklés a közös muzsikálás, az egymásra figyélés és a közösségformálás mással alig pótolható lehetőségét kínálja.

Ezt erősíti meg sajátos jelrendszere, a zenei olvasás-írás tudománya. Az éneklési tevékenység kiegészül a tánc vagy éppen a hangszerjáték élményével is.

A zenei tevékenységek sorában az *éneklés* elsődlegességet élvez. Legfőképpen a *csoportos* énekléssel, a közösségi zenei tevékenységekkel szerezhetünk sikerélményt. A csoportos és egyéni éneklés kifejező szövegkiejtéssel, az előadásmód helyes megválasztásával a *zenei hallás fejlesztője* is.

Improvizáció

A zenei alkotás, az improvizáció feltételezi a személyiség nyitottságát, fejleszti a zenei fantáziát. Alapját a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek képezik.

A *rögtönzési készség fejlesztésére* a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználása ad lehetőséget. Az énekes és ritmusvariációs játék ellenritmusértékek felhasználásával, az énekes párbeszéd, a visszhangjáték (névéneklés), a modellként tanult mondókák, a gyermekversek, az énekes játékok, a tanult dallami elemek, a zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zene és a képi kifejezés összekapcsolásával fejleszti a tanulók kreativitását.

Megismerő- és befogadóképesség

Zenehallgatás

A zenehallgatás az auditív befogadókészség fejlesztésének eszköze és a gyermeki élményvilág fontos része. A zeneértő és zeneérző képesség fejlesztésének eredményeképpen megvalósul a többször meghallgatott zeneművek tanári segítséggel történő felismerése, megnevezése, az emberi hangfajták, hangszerek hangszínének megkülönböztetése, a zenei karakterek különbségének felismerése.

A fejlesztés során kialakuló zenei tudat lehetővé teszi a művészi értékek felismerését, a kritikai gondolkodást, és az ízlés formálódását.

A cél az, hogy a zenehallgatás egyre inkább járuljon hozzá a meglévő ismeretek alkalmazásához, az értelmi és érzelmi erők mozgósításához, elősegítve ezáltal a személyiség belső harmóniájának kialakítását és az emocionális érzékenység kifejlesztését.

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallásfejlesztés célja, hogy aktivizálja az emlékezetet, a zenei képzeletet és a gondolati tevékenységeket. A zenei hallásképzés eredményeként a tanulók eljutnak az önálló zenei gondolkodás kifejlődéséig, amely magában rejti az összehasonlítást, a viszonyítás lehetőségét, a sorszerkezet és a rövid zenei formák felismerését, az absztrakciót, az analizálást, a szintetizálást és a fogalomalkotást. A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei műveleti képességek alapja. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismerete, a belső hallás fejlesztése teremti meg. A zenei élményből kiinduló elvonatkoztatás alapvetően a ritmikai és a dallami elemek megismerését, felismerését és csoportos megszólaltatását szolgálja.

A zenei olvasás-írás tanult eszközeit tanári irányítással/segítséggel, csoportosan alkalmazva végezzék a tanulók azért, hogy minden tanuló szert tehessen bizonyos fokú sikerélményre. Lehetőleg minden tanulóban kifejlesztendő a kottakép követési képessége.

A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei műveleti képességek alapja. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismerete, a belső hallás fejlesztése teremti meg. Az 1–4. évfolyamon az alapritmusok, az ütemfajták és a dallamotívumok felismertetése, olvasása és lejegyzése tanári segítséggel lehetséges. Lehetőség van a ritmushangszerek megismertetésére, használatára, a ritmikai többszólamúság megalapozására. A dalok ritmikai sajátosságainak megjelenítése mozgással, tánccal, kreatív játékokkal javasolt. A hangnevek meghatározása a vonalrendszerben a relatív szolmizáció alapján lehetséges.

1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Interpretáció	24 óra
Improvizáció	4 óra
Zenehallgatás	5 óra
Zenei hallás és kottaismeret	4 óra

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok	9 óra
Népi gyermekjátékok	6 óra
Ünnepkörök dalai	5 óra
Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai. Művészi értékű komponált gyermekdalok	4 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés. Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása. Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése.	Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok. Népi gyermekjátékok.	Hallás utáni daltanítás. Magyar népi mondókák ritmikus előadása, és kis hangterjedelmű magyar népdalok éneklése osztályszinten, kis csoportban, egyénileg szöveggel, pontos szövegejtésre törekvéssel. Éneklés emlékezetből. Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése, átvétele csoportosan, egyénileg. Tempótartás, megfelelő tempóátvétel a népi	Pontos artikuláció, szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatása. Gyermekjátékdalok éneklése, előadása játékkal együtt. Tempótartás, tempóátvétel a csoportos éneklésben.

Tempótartás, megfelelő tempóátvétel.		mondókák, és a kis hangterjedelmű dalok éneklése során.	
Népi gyermekjátékok csoportos előadása. Felszabadult örömet nyújtó játék, játéklehetőség megteremtése. Memóriafejlesztés.	Stílus és ritmusjáték anyaga.	Stílus és ritmusjáték. Ismert gyermekdal csoportos éneklése különféle karakterben és hangszíneken Kis csoportokban a már megjelenített színek, karakterek megisméltése, ritmikus mozgással történő összekapcsolása és azok bemutatása. Közös éneklés a dalritmus tapsolásával, és az egyenletes járás összekapcsolásával.	A tanult dalok előadása, játékaival együtt Dalok éneklése egyenletes járással, majd a dalritmus megszólaltatásával Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.
Ünnepkörökhöz kapcsolható dalok, jeles napok szokásainak megismerése.	Ünnepkörök dalai.	Felkészülés az ünnepekre a hangszert tanuló gyermekek bevonásával.	Ünnepekhez kapcsolódó dalok csoportba szedése tanítói segítséggel, előadásuk csoportban és kisebb együttesel, illetve szólóban.
Életkornak megfelelő műdalok, nemzeti és etnikai kisebbség dalainak megszólaltatása.	Életkornak megfelelő műdalok.	Életkornak megfelelő műdalok megszólaltatása csoportosan. Életkornak megfelelő műdalok megszólaltatása szerepjátékszerűen.	Dalok ritmusának, megszólaltatása segítséggel.

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Ritmus és dallamhangszeres improvizáció.	2 óra
Kérdés-felelet, tempó és dinamikai elemek.	1 óra
Mozgásos improvizáció.	1 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Énekes és ritmikus variációs játékok önálló és csoportos megvalósítása. Dallammotívum-variációk és ritmus-variációk megszólaltatására törekvés. A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének kialakítása.	Énekes és ritmikus variációs játékok.	Tanult mondókák, gyermekversek, énekes játékok dallam- és ritmusrögtönzése, variálása a tanult dallami, ritmikai elemek felhasználásával. Énekes és ritmikus variációs játékok.	Énekes párbeszéd, visszhangjáték (névéneklés). Ritmus és dallammotívum variálása.
Kérdés-felelet, tempó- és dinamikai változások alkalmazása csoportos és egyéni munkaformában.	Tanult dallamok eltérő karakterben történő megjelenése.	Játék kérdés-felelet, tempó és dinamikai elemek alkalmazásával.	Kérdés-felelet játék alkalmazása tanult dallamokban.
Mozgás-improvizáció dallamra, ritmusra alkalmazva.	Ritmussorok, dallammotívumok	Mozgás dallamra, ritmusra. Ritmikus mozgással kísért dallam, mondóka. Mozgásos improvizáció szervezése a fantázia szabadságával egyénileg, kis csoportban.	Mozgásos improvizáció dallamra, dalra, ritmusra.

**MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG
ZENEHALLGATÁS**

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín). Emberi hangfajták (gyermek-női-férfi).	2 óra
Hangszerek megfigyelése.	2 óra
Karakterdarabok. Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások.	3 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Ellentétpárok hallás utáni megkülönböztetése.	<p>Ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, karakter).</p> <p>Dalanyag az emberi hangfajta megfigyeléséhez (gyermek-női-férfi).</p> <p>Ritmushangszerek, metallofon, furulya, zongora, hegedű.megfigyelése</p>	<p>Játék az ellentétpárokkal (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, karakter).</p> <p>Emberi hangfajta hallás utáni megkülönböztetése, felismerése, azonosítása (gyermek-női-férfi) csoportosan, egyénileg.</p> <p>Hangszerek felismerése hangzás és kép alapján (ritmushangszerek, metallofon, furulya, zongora, hegedű).</p>	Ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, karakter) hallás utáni megkülönböztetése.
Hangzás alapján hangszerek hangjának felismerése.	<p>Rövid zenei idézetek, zenehallgatási példák, képek, illusztrációk a különféle hangszerek megismerésére (eltérő korszakokból, stílusokból).</p> <p>Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások.</p> <p>Gyermekdalok és magyar népzenei feldolgozások a megismert hangszereken megszólaltatva.</p>	Rövid zenei idézetek, zenehallgatási példák, képek, illusztrációk; a különféle hangszerek felismerése hangzás és kép alapján	Hangszerek felismerése kép és hangzás alapján.
<p>Zenei karakterek hallás utáni megfigyelése, felismerése, azonosítása.</p> <p>Hangzás felismerése, egyéni érzékenység fejlesztése.</p>	<p>Karakterdarabok.</p> <p>Eltérő karakterű zeneművek, műrészletek (népzene – műzene).</p> <p>Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények</p> <p>Cselekményes zenék.</p>	<p>Karakterdarabok meghallgatása, véleménynyilvánítás megfigyelési szempontok alapján.</p> <p>Cselekményes zenék hallgatása, a cselekmény megfigyelése,</p>	Zenei karakterek hallás utáni felismerése, azonosítása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai. Dallami elemek.	2 óra
Zenei olvasás-írás.	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
A ritmika és a tempó sajátosságainak felismerése.	Dalok ritmikai, tempó és dinamikai jellegzetességei.	Elemi ritmusértékek, ritmusjelek, zenei hangsúly felismerése. Ismeretek gyűjtése a ritmikai, tempó, motívum és ütemhangsúlyról.	Ritmusértékek felismerése, a tempó jelzéseinak alkalmazása.
Belépő dallamhangok, dallami és dinamikai elemek felismerése.	Belépő dallamhangok, dallami és dinamikai elemek.	Magas és mély képzet kialakítása, a vonalrendszer, a relatív szolmizáció alapozása.	Dallammotívumok hangoztatása, ismert dalokban ezek felismerése
	<i>Dallami elemek:</i> magas-mély képzet, pentaton dallamelemek, szolmizációs szótagok.	Magas-mély képzet megkülönböztetése hallás után és kottaképről. Pentaton dallamelemek megfigyelése hallás után, szolmizációs hangok (<i>szó-mi, lá-szó-mi</i>). A vonalrendszer ismerete, a tanult pentaton dallamelemek, a szolmizációs hangok (kézjel, betűkotta, hangjegy) elhelyezése vonalrendszerben segítséggel és önállóan. Dalrészletek olvasása, kottába írása segítséggel és önállóan	Dallamhangok, szolmizációs hangok ismerete (<i>lá-szó-mi</i>). Dalrészletek olvasása, kottába írása segítséggel és egyénileg.
Dalok dallami és ritmikai sajátosságainak felismerése.	<i>Ritmikai elemek:</i> egyenletes lüktetés, motívumhangsúly-ütemszúly, kettős ütem, elemi ritmusértékek	<i>Ritmikai elemek:</i> egyenletes lüktetés, egyenletes járás érzetének kialakítása, lépés a különböző értékű ritmusértékekre	A tanult, gyakorolt dalok dallami és ritmikai fordulatainak megszólaltatása

	(negyedhang és szünetjelek, páros nyolcad), a ritmusvisszhang-felelgetős, az ütem, a vonal, a záróvonallal, az ismétlőjel.	(negyed, nyolcad). Motívumhangsúly-ütemsúly érzékeltetése tapssal, ritmushangszerrel, kettes ütem	Ritmusértékek érzékeltetése, elemi ritmusértékek ismerete, lejegyzés a vonalrendszerbe.
--	--	--	---

2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	18 óra
Improvizáció	4 óra
Zenehallgatás	10 óra
Zenei hallás és kottaismeret	5 óra

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Magyar népi mondókák, népszokások, népdalok.	6
Népi gyermekjátékok mozgással egybekötve.	5
Ünnepkörök dalai.	3
Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai. Művészi értékű komponált gyermekdalok.	4

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására törekvés. Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása.	Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok. Népi gyermekjátékok.	Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg szöveggel, pontos szövegejtésre törekvés. Éneklés emlékezetből.	Helyes levegővétel. Pontos szövegejtés, a tanult dalokban a dallam és a ritmus pontos megszólaltatása.

<p>Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése.</p> <p>Tempótartás, megfelelő tempóátvétel.</p>	<p>Magyar népzenei dalanyag.</p>	<p>Magyar népzenei dalanyag tanítása hallás után.</p> <p>Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése, átvétele csoportosan, egyénileg.</p> <p>Dallammotívumok csoportos éneklése emlékezetből.</p> <p>Tempótartás, megfelelő tempóátvétel a népi mondókák, kis hangterjedelmű dalok éneklése során</p>	<p>Megadott hangmagasság átvétele csoportos éneklésnél</p> <p>Közös éneklésben a megfelelő tempótartás, a hangulatnak megfelelő tempóátvétel.</p>
<p>Népi gyermekjátékok mozgással egybekötött, csoportos előadása a koncentráció, a figyelemösszpontosítás fejlesztésével.</p>	<p>Stílus- és ritmusjáték anyaga.</p> <p>Népszokások dalai.</p>	<p>Ismert kiszámolók kísérése tapssal, csoportosan és egyénileg.</p> <p>Ismert népi gyermekjátékok csoportos játéka. Új szereplők választása és annak alapján a játék újrajátszása.</p> <p>Gyermekdalokhoz tartozó játékok ismerete, eljátszása csoportban.</p> <p>Részvétel tanult népszokások dramatikus előadásában.</p> <p>Kis csoportokban megjelenített színek, karakterek ritmikus mozgással történő összekapcsolása és azok bemutatása.</p>	<p>Ritmuskövetés, ritmikus mozgás gyermekdalokra.</p> <p>Ismert és gyakorolt dalok előadása játékkal együtt</p>
<p>Ünnepkörök, jeles napok szokásainak, hagyományainak megismerése a lakóhelyen és szűkebb környezetében.</p>	<p>Ünnepkörök dalai.</p>	<p>Ünnepkörök dalai a jeles napok szokásaihoz kapcsolva, s ezáltal a szokások megismerése, és a szövegtartalom szerinti alkalmazás. Felkészülés az ünnepekre hangszert ta-</p>	<p>Ünnephez kapcsolódó dalok csokorba szeredése. A dalsokrok előadása tanítói segítséggel, ritmushangszerekkel csoportban és hangszerkíséréssel, illetve szólóban.</p>

		nuló gyermekek bevonásával. Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények.	
Életkornak megfelelő műdalok tanulása	Művészi értékű komponált gyermekdalok.	Életkornak megfelelő műdalok megszólaltatása csoportosan, szerepjátékszerűen.	Dalok ritmusának felismerése, tempójának megtartásával csoportos előadása.

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Ritmus- és dallamhangszeres improvizáció.	2 óra
Mozgásos improvizáció.	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Ritmus és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése.	<p><i>Dallammodellként:</i> magyar gyermekdalok, népzenei-műzenei énekes anyag. Olvasógyakorlatok.</p> <p>Ritmus és dallamhangszeres improvizáció anyaga, ritmusfelelgető, ritmusosztinató.</p> <p>Dallammotívum és ritmus összekapcsolása.</p>	<p>Irányított improvizáció zenei kérdés-felelet formára.</p> <p>Ritmusfelelgetős.</p> <p>Ritmusosztinató szerkesztése negyed és nyolcad ritmusértékkel.</p> <p>Motívumok és motívumpárok alkotása új ismeretek felhasználásával.</p> <p>Dallam alkotása ritmussorhoz.</p> <p>Ritmus és dallammotívum összekapcsolása, variálása.</p>	<p>Énekes párbeszéd, visszhangjáték előadása.</p> <p>Ritmus- és dallammotívum variálása, egyéni bemutatása</p> <p>Ritmusosztinató alkotása, ismert dal előadásához csoportos bemutatással</p>
Mozgásos improvizáció kialakítása.	<p>Mozgásos improvizáció, ritmikus mozgás.</p> <p>Mozgás dallamra, ritmusra.</p>	<p>Ritmikus mozgással kísért dallam, mondóka ritmizálása.</p> <p>Mozgás dallamra, ritmusra.</p> <p>Mozgásos improvizáció szervezése a fantázia szabadságával egyénileg, kis csoportban.</p>	<p>Mozgásos improvizáció dallamra, dalra, ritmusra.</p>

MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Zenei együttesek.	4 óra
Különböző karakterű nép-, és műzenei szemelvények.	5 óra
Magyar és rokon népek népzenei felvételei, feldolgozásai.	5,5 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	Újabb zenei együttesek felismerése hangzás alapján (gyermekkar; vonós- és fúvószenekar; hegedű, fuvola, fagott). Egyszerű zenei kérdés-felelet motívumpár hallás utáni felismerése.	Zenei együttesek és hangszerek felismerése, azonosítása kép és hangzás alapján (gyermekkar; vonós, fúvós zenekar; hegedű, fuvola, fagott). Egyszerű zenei kérdés-felelet motívumpár hallás utáni felismerése, elemzése.	Vokális és hangszeres hangszínek felismerése. Emberi hangfajták megkülönböztetése, megismerése hangzás alapján. Vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.
Karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése azonosítása.	Karakterek, hangmagasságok felismerése hallás után.	Különböző karakterek, hangmagasságok hallás utáni megkülönböztetése.	Dinamikai ellentétpárok felismerése.
Magyar és rokon népek népzenei felvételek, feldolgozások megfigyelése. A magyar, a tanult kisebbségi és rokon népek népzenei felvételeinek megfigyelése. Gyermekdalok és magyar népzene-feldolgozások megfigyelése. Cselekményes zenék azonosítása.	Népzenei felvételek, feldolgozások. Az ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények (vokális-hangszeres).	Többször meghallgatott zeneművek azonosítása, egyszerű formák felismerése hangzás után.	Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai. Dallami elemek.	3 óra
Zenei olvasás-írás.	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése.	Ritmikai sajátosságok.	Ritmikai és a dallami elemek megismerésének, felismerésének és csoportos megszólaltatásának gyakorlása.	Tanult ritmusértékek felismerése és megszólaltatása kottaképről.
Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése.	Ritmusértékek: félértékű ritmus- és szünetjel. Dalritmus. Dallammotívumok.	Újonnan belépő ritmusértékek megszólaltatása, gyakorlása tapssal, ritmusnévvel, ritmushangszerrel. Dalritmus megszólaltatása tapssal, ritmusnévvel. Újonnan belépő dallamhangok (<i>Dallami elemek: pentaton dallamfordulatok - lá-szó-mi, ré- dó- lá</i>).	Dalritmusok és pentaton relációk olvasása és írása irányítással a tanult ritmusértékek és hangkészlet körében.

3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	22 óra
Improvizáció	4 óra
Zenehallgatás	7 óra
Zenei hallás és kottaismeret	4 óra

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG

INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Népdalok. Népdalkánonok	11 óra
Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes játékkal	5 óra
Ünnepkörök dalai	3 óra
Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai. Műzenei szemelvények	3 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Pontos szöveg, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés. Helyes artikuláció fejlesztése, megfelelő levegővétel, testtartás alkalmazása.	Gyermekdalok és magyar népdalok. Alkalmazkodó ritmus, tempó giusto, parlando előadásmód. Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok.	Magyar népdalok éneklése, kisebb csoportban, egyénileg szöveggel. A gyermekdalok és népdalok, valamint más népek gyermekdalainak a szöveghez igazodó hangulatos előadása. Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok alkalmazása, a helyes artikuláció gyakorlása. Legato éneklés.	Magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg, pontos szöveggel

Népi gyermekjátékok mozgással egybekötött, csoportos fejlesztés.	Stílus és ritmusjátékok		
Ünnepkörök, jeles napok dalainak témához kapcsolása.	Ünnepkörök dalai. Iskolai ünnepek dalai. Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények.	Felkészülés az ünnepekre. Az ünnepekhez kapcsolódó dalok csokorba fűzése segítséggel. Az ünnepek alkalmával a hangszerrel tanuló gyermekek bevonása.	Ünnepekhez kapcsolódó dalsokor előadása csoportban, szólóban.
Életkornak megfelelő műdalok, nemzetiségi és etnikai kisebbség dalainak felismerése. Zenei jellemzők kiemelése.	Életkornak megfelelő műdalok, nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai.	Életkornak megfelelő műdalok megszólaltatása csoportosan (tanári hangszerkísérettel).	Dalok ritmusának, tempójának reprodukálása

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Ritmus és dallamhangszeres improvizáció	2 óra
Mozgásos improvizáció szervezése	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Ritmus és dallam improvizáció készségének fejlesztése.	Ritmus és dallam improvizáció anyaga (énekes, hangszeres szemelvények). Ritmusfelelgetős. Olvasógyakorlatok: dallam és ritmus, jelek alapján való megszólaltatása.	Ritmusosztinató szerkesztése. Variációk készítése ritmustáblákkal. Motívumok és motívumpárok alkotása a meglévő ismeretek felhasználásával. Dallam alkotása adott ritmussorhoz. Ritmus és dallammotívumok variálása.	Énekes párbeszéd-visszhangjáték szerkesztése. Ritmusosztinató alkotása ismert dalhoz.

		<p>Hiányzó ritmus- vagy dallammotívum pótlása, dallam kiegészítése csoportosan, páros munkában, egyénileg.</p> <p>Azonos dallamhoz különböző befejezés rögtönzése.</p> <p>Olvasógyakorlatokban, műzenei példákban rejlő variációk megfigyelése, megnevezése.</p>	Ritmus és dallammotívum variálása.
Irányított improvizáció egyszerű zenei szerkezetek, eltérő karakterek alkalmazása.	Egyszerű zenei szerkezetek bemutatására eltérő karakterű népzenei és műzenei szemelvények.	<p>Irányított improvizáció zenei kérdés-felelet formájára.</p> <p>Játékok az előírt dinamikai és a tempójelzések szerint.</p> <p>Irányított és kötetlen csoportos mozgásgyakorlat zenére, szabad mozgás a térben.</p>	Kérdés-felelet, és más játékos formák az ismert ritmus és dallammotívumok megszólaltatásával
Mozgásos improvizáció fejlesztése.	Mozgásos improvizációhoz zenei szemelvények.	<p>Ritmikus mozgással kísért dallam, mondóka.</p> <p>Szabad mozgás dallamra, ritmusra.</p> <p>Mozgásos improvizáció szervezése a fantázia szerint, egyénileg, kis csoportban.</p> <p>Kreatív játékkalkotás az ismert népi játékokhoz.</p>	Mozgásos improvizáció dallamra, ritmusra.

**MEGISMERŐ ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG
ZENEHALLGATÁS**

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Zenei együttesek	1 óra
Karakterdarabok	3 óra
Magyar és rokon népek népzenei felvételei, feldolgozásai	3 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	<p>Zenei együttesek A fúvószenekar.</p> <p>Nőiakar, a férfikar és a vegyes kar.</p> <p>Illusztrációk és zenei szemelvények a hangszerek, a trombita, a kürt és az üstdob megismeréséhez.</p>	<p>Zenei együttesek fúvós zenekar, kórustípusok.</p> <p>Hangfajták felismerése hangzás alapján (női és férfi). Kórustípusok hallás utáni megnevezése (nőiakar, férfikar, vegyes kar).</p> <p>Hangszerek: a trombita és a kürt hangjának, valamint az üstdob hangszínének megfigyelése, hallás utáni azonosítása.</p>	<p>Emberi hangfajták megkülönböztetése hangzás alapján.</p> <p>Hangszerek és kórustípusok hallás utáni felismerése a hangszínek azonosításával</p> <p>A nőikar, a férfikar és a vegyes kar hangzásának megfigyelése. Vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.</p>
Karakterek, hangmagasságok megfigyelése, azonosítása.	<p>Karakterdarabok. Eltérő hangszíneket bemutató zenei szemelvények a hangmagasságok - mélységek érzékeltetésére.</p> <p>A természet hangjai.</p> <p>Cselekményes zenék.</p> <p>Indulók (eltérő stíluskörből).</p>	<p>Különböző zenei karakterek megfigyelése a zenékben.</p> <p>Különböző zenei karakterek, hangmagasságok hallás utáni megkülönböztetése. A tempó és dinamika különbségeinek megfigyelése a természet hangjain, zenei alkotásokban.</p> <p>Tartalom és zenei kifejezőeszközök összefüggéseinek megfigyelése a cselekményes zenék hallgatásakor.</p> <p>Az induló tempó felismerése hangzó zenében.</p>	<p>Hangszínek megkülönböztetése.</p> <p>Dinamikai ellentétpárok felismerése.</p> <p>Az induló tempó felismerése hangzó zenében.</p>
Magyar és rokon népek népzenei felvételeinek, feldolgozásainak jellegzetességeinek megfigyelése.	Népzenei felvételek, feldolgozások (magyar és rokon népek dalai).	Többször meghallgatott zeneművek azonosítása, egyszerű formák felismerése. Népi játékok és néptánc alaplépések közös, egész osztály általi megismerése.	Többször meghallgatott zeneművek azonosítása, egyszerű formák felismerése. Néptánc alaplépések reprodukálása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai. Dallami elemek.	2 óra
Zenei olvasás-írás.	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A fejlesztés várható eredménye
<p>Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése.</p> <p>Belépő új ritmusképletek felismerése, azonosítása.</p>	<p><i>Ritmikai elemek:</i> az egész értékű hang és szünetjele.</p> <p>Önálló nyolcadhang és szünetjele.</p> <p>A szinkópa ritmusképlet megismerése, érzékeltetése, jelölése.</p> <p>A négyes ütem.</p> <p>Olvasópéldák a ritmikai sajátosságok megfigyeléséhez.</p>	<p>Az egész értékű hangnak és szünetjelének megismerése.</p> <p>Önálló nyolcadhang és szünetjelének hangoztatása, felismerése dalokban és versekben.</p> <p>A négyes ütem és ritmusértékeinek megismerése. A szinkópa lüktetésének érzékeltetése. A lejegyzés és hangoztatás gyakorlása.</p> <p>A ritmusértékek önálló elhelyezése a négyes ütemben.</p> <p>Ritmikai azonosságok és különbségek megállapítása.</p> <p>Ritmikai és a dallami elemek megismerésének, felismerésének és csoportos megszólaltatásának gyakorlása.</p> <p>Ritmuskíséret az ismert dalokhoz, ritmus-hangszerekkel és mozgással.</p> <p>Az eddig tanult ritmusok leírása és olvasása, felismerése kottaképről.</p> <p>Kétszólamú ritmusgyakorlatok hangoztatása.</p>	<p>Tanult ritmusértékek, ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről.</p> <p>Megismert dallamrelációk, pentaton fordulatok felismerése, éneklése</p> <p>A tanult ritmusértékek önálló elhelyezése a négyes ütemben.</p> <p>Az eddig tanult ritmusok leírása és olvasása,</p>

		Ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint.	felismerése kottaképről.
Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése, azonosítása.	Olvasógyakorlatok, pentaton relációk. Dallammotívumok.	Újonnan belépő dallamhangok (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben. Dalritmus írása. Dallammotívumok csoportos éneklése szolmizálva kézjelről.	Újonnan belépő dallamhangok (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben. Dalritmus írása.

4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	22 óra
Improvizáció	4 óra
Zenehallgatás	7 óra
Zenei hallás és kottaismeret	4 óra

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Népdalok. Népdalkánonok	12 óra
Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes játékkal	2 óra
Ünnepkörök dalai	4 óra
Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai. Műzenei szemelvények	4 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
<p>Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok, helyes artikuláció kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés.</p> <p>Helyes levegővétel, testtartás alkalmazása.</p> <p>A hangterjedelem növelése g–e” hangig.</p>	<p>Magyar népdalok (alkalmazkodó ritmus, új stílus).</p> <p>Európai népdalok.</p> <p>Népdalkánonok.</p> <p>Könnyű kétszólamúság (kánon, bicinium).</p> <p>Himnusz.</p>	<p>Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok alkalmazása a helyes artikuláció fejlesztésére.</p> <p>Pontos szövegejtésre törekvés.</p> <p>Magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg szöveggel.</p> <p>Gyermek- és népdalok: a négy év során tanult dalok ismétlő gyakorlása.</p>	<p>Magyar népdalok éneklése csoportosan, kisebb csoportban, egyénileg pontos szöveggel.</p> <p>Kánonok éneklése csoportosan.</p> <p>Gyermek- és népdalok: a négy év során tanult dalok.</p>

<p>Törekvés a kétszólamúság megszólaltatására.</p>		<p>Éneklés emlékezetből.</p> <p>Alkalmazkodó ritmus szerinti népdal-éneklés.</p> <p>Hallás utáni daltanítás.</p> <p>Daltanulás kézjelről és betűkottáról.</p> <p>Dallammotívumok csoportos éneklése emlékezetből.</p> <p>Bicíniumok csoportos és páros előadása.</p>	<p>A Himnusz éneklése Alkalmazkodó ritmus szerinti népdaléneklés.</p> <p>Kétszólamú, gyakorolt dal csoportos előadással.</p> <p>Dallammotívumok csoportos éneklése emlékezetből.</p>
	<p>Népszokások dalai.</p> <p>Betlehemes játékok.</p>	<p>Részvétel tanult népszokások dramatikus előadásában.</p> <p>Népi játékok, népdalok szövegtartalmának kifejezése csoportos éneklés emlékezetből.</p> <p>Betlehemes játékok dramatizálása.</p> <p>Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekléssel a gyermekjátékok előadásakor.</p>	<p>Játékos ritmusok, ritmikus mozgás gyermekdalokra.</p> <p>Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal.</p>
<p>Ünnepkörök, jeles napok dalainak és a szokások tartalmának megismerése .</p>	<p>Jeles napok, ünnepkörök dalai.</p> <p>Iskolai ünnepek dalai.</p> <p>Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények.</p>	<p>Felkészülés az ünnepekre, az ünnepekhez kapcsolódó dalok csokorba fűzésével, (tanári tevékenység) a hangszerrel tanuló gyermekek bevonásával.</p>	<p>Ünnephez kapcsolódó dalok előadása csoportban és kisebb együttesben, illetve szólóban.</p>

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Ritmus- és dallamhangszeres improvizáció	2 óra
Mozgásos improvizáció	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Ritmus- és dallam-improvizáció készségének fejlesztése.	Ritmusfelelgetős, énekes párbeszéd, visszhangjáték. Ritmus és dallammotívum variálása.	Ritmusosztinató szerkesztése. Variációk készítése ritmustáblákkal. Motívumok és motívumpárok alkotása a meglévő ismeretek felhasználásával, s az újak alkalmazásával. Dallam alkotása adott ritmussorhoz. Ritmus és dallammotívum variálása. Hiányzó ritmus- vagy dallammotívum pótlása, dallam kiegészítése csoportosan, páros munkában, egyénileg. Azonos dallamhoz különböző befejezés rögtönzése.	Ritmus és dallammotívum felismerése. Osztinató alkotása és előadása ismert dalhoz. Hiányzó ritmus kitalálása, pótlása megszólaltatással. Dallamkiegészítés, a hangulatos befejezés gyakorlásával
Egyszerű zenei szerkezetek felismerése eltérő karakterek felhasználásával.	Egyszerű zenei szerkezeteket, eltérő népi és műzenei karaktereket bemutató szemelvények.	Irányított improvizáció zenei kérdés-felelet formára. Játékok a dinamikával és a tempóval.	Zenei kérdés-felelet alkotása, a tanult ritmus és dallammotívumok segítségével.
Mozgásos improvizáció alakítása.	Mozgásos improvizáció zenei szemelvényei.	Ritmikus mozgással kísért dallam. Mozgásos improvizáció szervezése a fantázia szabadságával egyénileg, kis csoportban.	Mozgásos improvizáció dallamra, ritmusra.

**MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG
ZENEHALLGATÁS**

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Zenei együttesek (vonós, fúvós)	3 óra
Karakterdarabok	2 óra
Magyar és rokon népek népzenei felvételei, feldolgozásai	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Zenei együttesek felismerése hangzás alapján.	Zenei együttesek: (vonós, fúvós) felismerése. Vonós, fúvós, ütős hangszerek. Emberi hangfajták. Gyermek-, női-, férfikórusok.	Vonós, fúvós zenei együttesek, hangfajták felismerése és azonosítása hangzás alapján (női, férfi). Kórustípusok hallás utáni megnevezése (gyermek, női, férfi).	Hangszínek hallás utáni felismerése Emberi hangfajták, kórusok megkülönböztetése, felismerése hangzás alapján. Vonós, fúvós, ütős hangszerek hangszínének megkülönböztetése hangzás alapján.
Karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése.	Szemelvények, zenei idézetek a karakterek és az eltérő hangmagasságok ábrázolására. Cselekményes zenék. Indulók az eltérő zenetörténeti korokból.	Különböző zenei karakterek, hangmagasságok hallás utáni megkülönböztetése. Tartalom és zenei kifejezőeszközök összefüggéseinek megfigyelése a cselekményes zenék hallgatásakor. Az induló tempó, karakter hallási felismerése.	Dinamikai ellentétpárok felismerése.
Magyar és rokon népek népzenei felvételeinek, feldolgozásainak felismerése.	Magyar és rokon népek népzenei felvételei, feldolgozásai.	Többször meghallgatott zeneművek azonosítása, egyszerű formák felismerése.	Vokális és hangszeres hangszínek felismerése, azonosítása.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai. Dallami elemek	2 óra
Zenei olvasás-írás	2 óra

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
<p>Dalok ritmikai sajátosságainak felismerése.</p> <p>Belépő új ritmusképletek felismerése, azonosítása.</p>	Ritmikai sajátosságok felismerése, rendszerezése.	<p>Ritmikai és a dallami elemek megismerésének, felismerésének és csoportos megszólaltatásának gyakorlása.</p> <p>Az eddig tanult ritmusok felismerése kottaképről, olvasása és írása (tanári segítséggel és anélkül).</p> <p>Ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint.</p>	<p>Tanult ritmusértékek felismerése és megszólaltatása, önállóan kottaképről, olvasása és írása tanári irányítással.</p> <p>Megismert dallamrelációk, pentaton fordulatok felismerése, éneklése szolmizálva tanári segítséggel.</p>
<p>Belépő dallamhangok, dallami és ritmikai elemek felismerése, azonosítása.</p>	<p>Újonnan belépő dallamhangok.</p> <p>Olvasógyakorlatok, pentaton relációk.</p> <p>A pentatónia jelentése, fogalma, jellemző jegyei.</p> <p>Ritmusértékek.</p> <p>A háromnegyedes ütemmutató és ütemfajta, pontozott félkotta és szünetjele, váltakozó ütem, nagy éles és</p>	<p>Újonnan belépő dallamhangok: <i>a fá</i> és <i>a ti</i> hang megfigyelése, tudatosítása, kézjele, helye, (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben.</p> <p>Olvasógyakorlatok, pentaton relációk éneklése.</p> <p>Dallamotívumok csoportos éneklése, szolmizálása kézjerről.</p> <p>A háromnegyedes ütemmutató és ütemfajta, pontozott félkotta és szünetjele, váltakozó ütem, nagy éles és nyújtott ritmus tudatosítása, alkalmazása, felis-</p>	<p>Újonnan belépő dallamhangok: <i>a fá</i> és <i>a ti</i> hang, kézjele, helye (kézjel, betűkotta, hangjegy), elhelyezése a vonalrendszerben.</p> <p>A háromnegyedes ütemmutató alkalmazása.</p> <p>Pontozott félkotta és szünetjele, váltakozó ütem, nagy éles és nyújtott ritmus.</p>

	nyújtott ritmus. Nagy éles ritmus, nagy nyújtott ritmus. A váltakozó ütem fogalma. Dalritmus írása. Dallammotívumok.	merése. Nagy éles ritmus, nagy nyújtott ritmus felismerése, gyakorlása ritmusgyakorlatokban a dalok ritmizálása során. Ritmososztinató alkalmazása a dalok előadásakor. Kétszólamú ritmusgyakorlatok csoportos és egyéni megoldásokkal. A dalok szerkezetének elemzése, a zenei kérdés-felelet azonosítása.	A váltakozó ütem felismerése.
--	--	---	-------------------------------

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

Az ellenőrzés, értékelés, mérés célja elsődlegesen a tanulók évfolyamonkénti haladásának, fejlődésének megállapítása. Az ellenőrzés egyfajta folyamatértékelés, amely a fokozatos fejlődést, a képesség-, készségfejlesztés terén elért szintet rögzíti.

A szöveges értékelés bevezetését a kezdő és a bevezető szakaszban a jogalkotók vélhetően azért érezték szükségesnek, mert az iskolákban folyó sokrétű tanulás-irányítási tevékenység eredményessége, a személyiségfejlődés folyamata nem fejezhető ki az ötfokú osztályzati skálával. Míg az osztályzás egy bizonyos állapotot rögzít, rangsorol, kategorizál, addig a szöveges értékelés a változások nyomán követését, a fejlődési irány elmozdulását fogalmazza meg. Az ének-zenei nevelésben, nyugodtabb zenei fejlődést tesz lehetővé a szöveges értékelés. Az első-második osztályban a gyermekeknek az énekes játékok, gyermekdalok fontosak, mert élményanyaguk az óvoda életvitelét, játékközpontú szemléletét idézi. Fokozatosan kell kialakítani a képességet, hogy tudjanak a zenére figyelni. A zenei írás-olvasás megtanulásában kevés zenei ismerettel és sok készségfejlesztő játékkal foglalkozunk. Az éneklésben az éneklési kultúra kialakítására, a csoport egységes, szép éneklésére, a helyes légzésre és az értelmes szövegkiejtésre figyelünk. Fontos a tantárgyhoz való pozitív viszony, a közös tevékenységekben való részvétel. Később a 3-4. osztályban egyre nagyobb önállósággal és követelménnyel bővítjük az értékelés szempontjait is. Éneklésben a helyes artikuláció, a pontos dalkezdés, az egyszerű, többszólamú éneklés és az önálló, emlékezetből történő éneklés is elvárás. A zenei-írás-olvasásban, a megismert szolmizációs hangok éneklése, a tanult dallami és ritmikai elemek felismerése, az emberi hangok megfigyelni tudása és megnevezése is elvárható. A szöveges értékelés legfontosabb célja a motiváció ébren tartása, a gyermek önismeretének pozitív alapozása, fejlesztése. A pedagógus értékelési mintáit követve a gyermekeket tanítsuk meg a reális ön- és társértékelésre, vagy akár a csoportban végzett munka minősítésére.

Az értékelés során fontos figyelembe venni a tanulók érdeklődését, aktivitását, a ritmus és dallamkészség színvonalát, az énekórákon tapasztalt fejlődését, zenei hallásának, éneklési készségének alakulását. Megkülönböztetett figyelemmel kell kísérni az improvizációs képesség és készség alakulását, a ritmikai érzék, tempótartás, mozgáskoordináció fejlődését, a ritmus és motívumfűzések, valamint a társakkal való együttes tevékenykedés színvonalát.

Javasolt zenehallgatási anyag:	Táncok a zenében:	Karácsonyi dalok:
<p>Bárdos Lajos: <i>Kossuth Lajos táborában</i>, Liszt Ferenc: <i>Mazeppa (részlet)</i>, Saint-Saëns: <i>Az állatok farsangja, Az elefánt</i></p>	<p>J. Strauss: <i>Kék Duna keringő (részlet)</i>, L. Delibes: <i>Walzer</i>, W. A. Mozart: <i>Három német tánc – Utazás szánon</i> L. Boccherini: <i>Menüett (részlet)</i>, L. Delibes: <i>Mazurka (részlet)</i> P. I. Csajkovszkij: <i>Diótörő (részlet) – Virágok keringője</i>, I. Sztravinsky: <i>Petruska (részlet)</i>, Kodály Zoltán: <i>Hajnövesztő</i>, Bartók Béla.: <i>Jószágigéző, Afrikai varázsének (feldolgozás)</i></p>	<p>J. S. Bach – Gounod: <i>Ave Maria</i>, Kodály Zoltán: <i>Karácsonyi pászortánc</i>, Farkas Ferenc feldolgozása: <i>Áldott éj; Dicsőség; Pásztorok, pásztorok</i>; Köcsky Tibor feldolgozása: <i>Jingle Bells</i> Köcsky Tibor feld.: I. Berlin: <i>Fehér karácsony</i> Schöber Tamás –Szenci M A: <i>Ünnepre jöttünk</i>, M. P. Muszorgszkij: <i>Egy kiállítás képei (részlet) – Séta-téma-zongora, Séta-téma szimfonikus zenekari átirat</i>, M. Ravel hangszerelése, P. I. Csajkovszkij: <i>Diótörő (részlet): Induló</i>, T. Albinoni: <i>Adagio (részlet)</i>, Kodály Zoltán: <i>Háry János – Intermezzo; I. kaland – Ó, mely sok hal; II. kaland – A bécsi harangjáték; III. kaland – A franciák indulója, - Napóleon gyászindulója, - Toborzótánc; IV. kaland – Ábécédé, - Szegény vagyok, - Felszántom a császár</i> Kodály Zoltán: <i>Gergely-járás</i>, Rózsavölgyi Márk: <i>Verbunkos (részlet), Csárdás (részlet)</i>, Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc: <i>Himnusz (szimfonikus zenekar, gyermekkar)</i>, Kodály Zoltán: <i>Villő</i>, L. Daquin: <i>A kakukk</i>, G. Rossini: <i>Tarantella (részlet)</i>, F. Chopin: <i>Esz-dúr Noktürn</i>, C. Orff: <i>Carmina Burana – In taberna (részlet)</i> Kodály Zoltán: <i>Pünkösdlő Délszláv, sváb, roma népzenei felvételek</i></p>